

MANIFESTAREA CREATIVITĂȚII ÎN ACTIVITĂȚILE ARTISTICO – PLASTICE

prof. Gina NANE / educ. Coca Mihaela Pricop
Grădinița cu P.P. Nr. 17 Vaslui

Preocuparea pentru dezvoltarea capacităților creatoare ale copiilor este o constantă a activității noastre, accentuată de grija de a le respecta ideile, de a da curs inițiativelor lor, de a le sădi în conștiință încrederea în propriile posibilități și respectul pentru ceea ce cred și cum se exprimă colegii.

Expresie a inspirației, a tehnicii și a măiestriei personale, activitățile artistico-plastice cer efort fizic, mișcări precise, o bună coordonare a mișcărilor și sincronizarea gândirii cu mișcările în vederea finalizării, îi oferă copilului posibilitatea să cunoască în mod direct însușirile materialelor cu care lucrează, să le denumească, să-și fixeze în memorie forma și culoarea lor, să le cunoască funcționalitatea. Astfel spus, putem evidenția faptul că activitățile artistico-plastice au o influență benefică asupra formării personalității copilului preșcolar – cam de pe la patru ani – nu numai în plan estetic, ci și pe plan moral, afectiv, intelectual, etc.

Pentru a ajunge la cunoașterea și înțelegerea frumosului din natură și artă, precum și din viața socială, copilul trebuie ajutat să recunoască elemente ale limbajului plastic în mediul înconjurător – punctul, linia, forma, culoarea.

Tehnicile noi de expresie plastică și procedee ca: fuzionarea, juxtapunerea, tehnica frotajului mărește curiozitatea copiilor și imprimă activității un caracter atractiv și creativ - exemple relevante în acest sens sunt exercițiile: „Ne jucă cu culorile”, „Curcubeul”. În realizarea temelor: „Ploaia culorilor”, „Câmp cu flori”, mi-am propus ca obiectiv principal realizarea – obținerea – **punctelor** folosind tehnica stropirii forțate. Exercițiul s-a efectuat pe două suporturi: umed și uscat. Pe cel uscat s-au realizat puncte fluidizate din tempera prin încărcarea pensulei cu culoare și lovirea ei cu degetul de la mâna stângă . Aceleași exerciții au fost efectuate și pe suportul umed dar culorile au fuzionat dând impresia de umiditate.

Formele spontane – exerciții de invenție cu efecte plastice surpriză – pot fi obținute prin mai multe procedee:

- ❖ presarea între două foi a unei pete de culoare ușor fluidizată, din care rezultă noi forme cromatice spontane, similare cu reprezentări vizuale deja cunoscute – fluturi, flori, găze;
- ❖ prin suflarea cu paiul, culoarea fluidizată de pe foaie se răspândește dirijat (pe suport) și obținem forme spontane ce pot sugera anumite forme. Imaginația copiilor nu are limite, de aceea răspunsurile la întrebarea: „Spune cu ce seamănă?” nu au fost deloc surprinzătoare – păienjeni , melci, coarnele cerbului, gărgărițe, plasă, cumpănă, etc.
- ❖ folosirea hârtiei mototolite – este un procedeu simplu ce constă în tamponarea suprafeței albe sau colorate în prealabil sau rostogolirea hârtiei pe foaie. Exemple: „Culorile toamnei”, „Flori”, „Fantezie și culoare”.

În pregătirea copiilor pentru activitatea de pictură i-am orientat spre observarea mediului înconjurător, ei descoperind forma (soare, nori, copaci, fructe, flori), mărimea și culoarea. Atrăgându-le atenția asupra varietăților acestor caracteristici la diverse elemente, indicându-le cuvântul ce identifică însușirea respectivă inițiindu-i în limbajul artistic și direcționându-le percepțiile, reprezentările și emoțiile i-am ajutat să descopere universul frumosului, emoția artistică.

Operele de artă, în măsura în care sunt accesibile copiilor, literatura, în mod special, pot furniza apariția unor imagini artistice, care vor constitui materialul concret pentru prelucrările și combinațiile creatoare ale acestora în diferite lucrări. Cu cât este mai valoroasă și mai accesibilă, arta influențează mai puternic dezvoltarea posibilităților creatoare ale copilului.

Folosind monotipia ca procedeu de lucru, acesta a avut un anumit efect de spontaneitate și prospețime oferind copilului – sub influența creațiilor literare audiate – posibilitatea de exprimare rapidă , a unei dispoziții sufletești și a unor idei și atitudini. Astfel, în funcție de imaginea plastică

obținută și-au denumit lucrările foarte creativ „*Moș Viscol*”, „*Primăvara*”, „*Toamnă gri*”, „*Toamnă tristă*”, „*Mărul buclucaș*”, „*Chipul toamnei*”, „*Primăvara în balon*”, „*Pomi înfloriți*”.

Aplicând această tehnică, liniile și semnele lăsate pe suprafața colorată produc o impresie diferită față de cele desenate direct pe hârtie, deoarece au o influență mai puternică, direct vizuală. Presupunând că tempera folosită este mai închisă sau neagră, valoarea dramatică este prezentă deoarece liniile albe pe fond închis sunt vizual mai puternice decât liniile negre pe fond alb.

Pentru a folosi acest procedeu, fiecare copil trebuie să aibă o bucată de faianță sau sticlă, tempera, o pensulă lată - foarte bogată (stufosă), cu ajutorul căreia să poată întinde culoarea pe toată suprafața. Liniile pot fi desenate cu un băț de chibrit, cu pensula, degetul, unghia, peria. Dacă o foaie de hârtie este pusă peste pictura respectivă și apoi presată cu palma va lua naștere o reproducere exactă a liniei sau liniilor desenate.

Când vorbim despre culoare, ne referim la o însușire a luminii determinată de compoziția sa spectrală, care face ca ochiul să perceapă diferit radiațiile de pe retină, având acea intensitate, dar lungimi de unde diferite. Culoarea are influență asupra omului, provocându-i impresii, sentimente sau stări psihice diferite. Noțiunea de culoare apare numai atunci când există lumină. Culoarea este viața, fiindcă o lume fără culoare se înfățișează moartă. Culoarele sunt energii radiante care ne influențează în mod pozitiv sau negativ, indiferent dacă ne dăm seama de acest lucru sau nu.

În activitățile propuse „Material pentru rochița păpușii”, „Ouă de Paști” copiii au combinat orice culoare cu alb și au obținut nuanțe deschise, luminoase, pastelate, și au observat cum, dacă peste o culoare pui un „*strop*” de negru, aceasta se întunecă. Tot sub formă de joc, în altă activitate am trecut la descoperirea „*fraților*” culorilor, mai precis la tonuri și nuanțe, ajungând la pata de culoare. Culorile obținute prin amestec $G+R=O$ (*oranj*); $R+A=VI$ (*Violet*); $A+G=V$ (*verde*); $G+O=galben$ *oranj*; $R+O=roșu$ *oranj*; $R+Vi=roșu$ *violet*, le-au aplicat pe hârtie așa cum au dorit și astfel au obținut o lucrare originală pe care au numit-o în funcție de predominanta culorii, în funcție de imaginația fiecăruia „*Primăvara*”, „*Vara*”, „*Culorile toamnei*”. S-a întâmplat de multe ori ca o culoare să se termine iar soluția găsită de cei mici să fie combinarea altora pentru a obține pe cea care lipsește.

Motivația copiilor am încurajat-o prin expunerea lucrărilor pentru părinți și colegi, prin organizarea unor expoziții, pe holul grădiniței, cu cele mai apreciate lucrări. Astfel, pe chipul copiilor se putea vedea fericirea, bucuria și nerăbdarea de a-și prezenta „*operele*” – gingașe, sensibile și pline de multă fantezie iar zâmbetul lor pornea din culorile lucrărilor expuse, din sufletul de copil curat și sincer, parcă exclamând: „*Aceasta este lucrarea mea. Eu am făcut-o !*”

În „*Atelierul de pictură*” relația educatoare – copil este una modernă, firească ce constă în coordonarea reciprocă și într-o colaborare activă – ca între colegi. Copilul devine partener al educatoarei care are trei ipostaze profesionale:

- Creativ
- Pedagog
- Consilier în artă
- Inamicul kitsch-ului

În „*atelier*” fenomenele de imitație reprezintă o caracteristică esențială a cooperării la preșcolari. Aceasta este spontană, puternic saturată emoțional, determinată de particularitățile de vârstă. Dispunerea mobilierului în mici ateliere, materialele și instrumentele variate stimulează emotivitatea și receptivitatea copilului pentru frumos, îi provoacă trăiri afective.

Având în vedere legătura dintre desen, culoare și personalitate, activitatea de pictură poate fi o adevărată sursă de cunoaștere și evaluare a dezvoltării personalității copiilor.

Prin aplicarea – în cadrul opționalului – diverselor strategii se pot descoperi copii cu aptitudini, se formează și se dezvoltă acele priceperi și deprinderi specifice activității artistico-plactice care vor permite obținerea unor rezultate foarte bune și ulterior.

Bibliografie

1. Pavelcu, V. {1982}, Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității, Editura didactică și pedagogică, București
2. Răileanu, Daniela {2005}, Inițiere, cunoaștere, creativitate, Editura Delta Cart Educațional, Suceava